

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023/080 van:

mevrouw XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling HIC Grote Beek, onderdeel van GGzE, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 4 september 2023 een klaagschrift, eveneens gedateerd op 4 september 2023, van mevrouw XXXX, hierna te noemen klaagster.

Klaagster heeft zich laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon.

Klaagster heeft in haar klaagschrift de klachtencommissie verzocht om de beslissing om haar verplichte behandeling te verlenen in de vorm van medicatie te schorsen. De zorgverantwoordelijke was bereid de ten uitvoerlegging van de beslissing om klaagster medicatie toe te dienen op te schorten tot een beslissing op de klacht bekend zou zijn. Derhalve kon behandeling van het schorsingsverzoek door de klachtencommissie achterwege blijven.

De klachtencommissie ontving op 8 september 2023 een ongedateerd verweerschrift, van de heer XXXX, psychiater, hierna te noemen verweerder.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 14 september 2023. Verweerder liet zich ter zitting vertegenwoordigen door mevrouw XXXX (verpleegkundig specialist GGZ en zorgverantwoordelijke) en de heer XXXX (AIOS GGZ). Klaagster, de patiëntenvertrouwenspersoon, verweerders en de leden van de klachtencommissie waren bij de mondelinge behandeling aanwezig.

2. Inhoud van de klacht

De klachten richten zich op:

- de beslissing van 21 augustus 2023 om aan klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie; en
- de beslissing van 22 augustus 2023 om aan klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie.

3. De feiten

De Rechtbank Oost-Brabant heeft op 8 augustus 2023 een machtiging tot het verlenen van verplichte zorg verleend ten aanzien van klaagster. Deze machtiging geldt tot en met 8 februari 2024. Klaagster is opgenomen op de afdeling HIC Grote Beek, onderdeel van GGzE.

Op 21 augustus 2023 heeft de zorgverantwoordelijke besloten om klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie. Op 22 augustus 2023 heeft de zorgverantwoordelijke besloten om klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie.

De zorgverantwoordelijke heeft op bovengenoemde data aan klaagster een brief gezonden waarin hij laat weten dat hij op deze data heeft besloten om klaagster verplichte zorg te verlenen, wat de motivering is van deze beslissingen en hoe de beslissingen zijn voorbereid.

De geneesheer-directeur heeft per brief op bovengenoemde data aan klaagster laten weten dat de zorgverantwoordelijke heeft besloten om haar verplichte zorg te verlenen op basis van de voor klaagster geldende zorgmachtiging. In de brieven wordt klaagster gewezen op haar recht om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie en op de mogelijkheid om zich voor advies en bijstand te laten bijstaan door de patiëntenvertrouwenspersoon. Familieleden, en voor de continuïteit van

zorg essentiële naasten, kunnen voor advies en bijstand contact opnemen met de onafhankelijke familievertrouwenspersoon.

4. Standpunt van klaagster

Ten aanzien van het verlenen van verplichte zorg in de vorm van opname in een accommodatie

Klaagster geeft aan dat zij niet opgenomen wil zijn. De beslissing tot opname is gebaseerd op verkeerde informatie van een zus en op zaken die door de ouders van klaagster groter zijn gemaakt dan ze zijn. De beslissing werd genomen zonder daar de visie van klaagster bij te betrekken. Klaagster is van mening dat er geen enkele reden is om haar in de HIC op te nemen. Alle redenen die daarvoor worden genoemd zijn gebaseerd op onjuiste informatie en een onjuiste interpretatie van het gedrag van klaagster. Er is geen sprake van een psychiatrisch ziektebeeld bij haar. En dus kan er ook geen sprake zijn van ernstig nadeel dat door dat ziektebeeld wordt veroorzaakt. Dat klaagster niet aanwezig was bij de zitting van de rechtbank waar het verzoek om een zorgmachtiging voor haar te verlenen werd behandeld, kwam doordat zij haar oude vader die met een wandelstok loopt naar huis moest brengen.

Klaagster is hoog opgeleid. Zij heeft kort in de zorg gewerkt. Maar klaagster heeft daarna haar bejaarde ouders verzorgd. Daarom woonde klaagster bij haar ouders. Klaagster is echter van gedachten veranderd. Zij wil niet langer bij haar ouders wonen en hen verzorgen. Zij geeft aan dat ze bezig was om werk te zoeken en bijstand aan te vragen. Dit alles ook als prioriteit voor het verhuizen naar een eigen woning, dus weg bij haar ouders. Deze fase is stil komen te staan. Klaagster voelt zich benadeeld door haar gedwongen verblijf in de HIC.

Klaagster verzoekt de klachtencommissie om haar klacht gegrond te verklaren.

Ten aanzien van het verlenen van verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie

Klaagster geeft aan dat ze de depotmedicatie niet meer wil. Zij heeft een allergische reactie op het middel. De psychiater heeft de dosering verlaagd maar niet de informatie gegeven over de allergische symptomen. Klaagster vindt ook dat ze de medicatie helemaal niet nodig heeft.

De patiëntenvertrouwenspersoon heeft namens klaagster tijdens de mondelinge behandeling aangegeven dat er geen of een onjuiste inschatting is gemaakt of klaagster wel lijdt aan een de psychiatrische stoornis. Er is nooit overleg geweest met klaagster. De wilsbekwaamheid van klaagster is onjuist ingeschat. Klaagster zou geen ziektebesef hebben, maar daar kan ook geen sprake van zijn als er geen ziekte is. Klaagster herkent zich niet in het over haar geschetste beeld. Er is zeker geen sprake van een psychose of van schizofrenie. Klaagster heeft binnen de HIC met niemand een klik. Daardoor spreekt ze met vrijwel niemand van de begeleiders of de behandelaars. Dus daarom kunnen die ook geen goed beeld van haar situatie hebben. Als de begeleiders en de behandelaars van klaagster meer kennis van de islamitische cultuur zouden hebben, dan zouden zij het gedrag van klaagster begrijpen.

Verder is niet voldaan aan de beginselen van doelmatigheid, veiligheid, subsidiariteit en proportionaliteit. De medicatie is niet doelmatig, omdat er bij klaagster geen sprake is van een psychische stoornis. Verder is de medicatie niet veilig voor klaagster vanwege de allergische reactie en andere bijwerkingen die zij daardoor krijgt. En als de medicatie niet doelmatig is, dan kan de gedwongen toediening ook niet voldoen aan de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit.

Klaagster verzoekt de klachtencommissie om de klacht gegrond te verklaren.

5. Standpunt van verweerder

Het team heeft na uitgebreid overleg en zorgvuldige afweging besloten dat het in dit geval noodzakelijk is om dwangmedicatie toe te dienen en klaagster klinisch op te nemen.

Klaagster vertoont een psychotisch toestandsbeeld, mogelijk in het kader van schizofrenie. Dit is de derde opname in enkele maanden, en het ziektebesef ontbreekt. Verschillende vormen van

antipsychotica zijn aangeboden, maar de patiënt weigert deze in te nemen. Geconcludeerd werd daarom dat het toedienen van Haldoldecanoaat 50 mg per 2 weken middels een injectie proportioneel, subsidiair en veilig is. Het behandelplan is conform de multidisciplinaire richtlijn en wordt als doelmatig beschouwd.

Door haar irrationele overtuigingen is de patiënt herhaaldelijk gevlucht en was zelfs tien dagen als vermist opgegeven door haar familie. Bij de meest recente episode werd zij op blote voeten in Rotterdam aangetroffen. Zij heeft geen stabiel verblijfsadres, werk, inkomen of daginvulling. Verweerder is van mening dat een gedwongen opname op een gesloten afdeling in dit geval proportioneel, subsidiair en veilig is om verdere maatschappelijke teloorgang te voorkomen.

Gedurende haar opname is opgevallen dat klaagster een zeer afwerende houding aanneemt, wat consistent is met haar psychotische en paranoïde toestandsbeeld. Ze is niet open, ontwijkt verdiepende vragen en wil haar sociale netwerk niet betrekken bij haar behandeling. Ze bagatelliseert tevens de risico's die haar gedrag en ziekte met zich meebrengen, wat de behandeluitdagingen verder compliceert.

Er is getracht te bemiddelen tussen klaagster en haar behandelaar om een akkoord over het behandelplan te bereiken. Hoewel klaagster aanvankelijk leek in te stemmen met het behandelplan, heeft ze via de patiëntenvertrouwenspersoon later aangegeven toch niet akkoord te gaan. Dit heeft geleid tot het opschorten van de medicatietoediening en het intrekken van de toegezegde vrijheden.

De behandelaren begrijpen de ernst van deze interventies en hebben deze slechts als laatste redmiddel ingezet. Gezien de complexiteit van de situatie is het behandelteam van mening dat de genomen stappen zowel proportioneel als in het beste belang van de patiënt zijn.

Verweerder geeft aan dat op 22 augustus 2023 is besloten om verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van dwangmedicatie. Een tweede toediening zou op 5 september plaatsvinden. Deze toediening is na indiening van onderhavige klacht opgeschort tot de klachtencommissie een beslissing heeft genomen op de klacht.

Zowel het toedienen van medicatie als de opname in een accommodatie is volgens verweerder proportioneel, subsidiair, doelmatig en veilig.

Verweerder verzoekt de klachtencommissie om de klachten ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat voor het verlenen van verplichte zorg aan klaagster een zorgmachtiging is verleend op 8 augustus 2023, geldend tot en met 8 februari 2023. In de zorgmachtiging zoals die voor klaagster is verleend, is opgenomen dat aan klaagster onder meer als verplichte zorg kan worden verleend:

- Het toedienen van vocht en voeding en medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening;
- Beperken van bewegingsvrijheid; en
- Opnemen in een accommodatie.

Klaagster klaagt over de beslissingen op grond van artikel 8:9 Wvvgz om haar verplichte zorg te verlenen in de vorm van het opnemen in een accommodatie en over de beslissing over het toedienen van medicatie.

Op grond van artikel 10:3 onder f van de Wvvgz kan klaagster over een beslissing over de uitvoering van verplichte zorg een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klachten van klaagster te beoordelen.

7. De beoordeling van de klachten

- Ten aanzien van de klacht over de beslissing van 21 augustus 2023 om aan klagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie.

In de ten aanzien van klagster verleende zorgmachtiging is opgenomen dat opname in een accommodatie een vorm van verplichte zorg is die aan klagster kan worden verleend.

De beslissing om klagster op te nemen in een accommodatie, in casu in de afdeling High Intensive Care van GGzE, dient te voldoen aan het bepaalde in artikel 8:9 van de Wet Verplichte GGZ.

De beslissing om klagster op te nemen werd op 21 augustus 2023 genomen door XXXX, psychiater, een beroepsbeoefenaar die daartoe bevoegd was.

De klachtencommissie wil hier opmerken dat zij het eens is met de opmerking van verweerder dat de psychiater door de beslissing te nemen om klagster op te nemen in feite een nalatigheid heeft hersteld van degene die eerder, toen klagster in Rotterdam in een crisissituatie verkeerde, de beslissing heeft genomen om klagster in GGzE te doen opnemen. Door verweerder is aangegeven dat hem is gebleken dat dit in de praktijk regelmatig anders loopt dan de Wvvgz eigenlijk voorschrijft. Het gevolg van dit nalaten was dat klagster zonder een geldige juridische titel zonder dat zij daarmee instemde in de HIC was opgenomen. De klachtencommissie is van oordeel dat de zorgverantwoordelijke in deze situatie de enige beslissing heeft genomen die hij moest nemen om er voor te zorgen dat er een geldige juridische titel aan de opname van klagster ten grondslag lag.

Aan klagster is een formulier “beslissing verlenen verplichte zorg” uitgereikt. In dit formulier wordt aangegeven dat de zorgverantwoordelijke zich op 21 augustus 2023 op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van klagster. Daarmee is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 Wvvgz lid 1 Wvvgz.

In het formulier wordt ook de beslissing om klagster op te nemen in een accommodatie schriftelijk gemotiveerd. De klachtencommissie is van oordeel dat de motivering om klagster op te nemen in een accommodatie voldoende onderbouwing geeft om een dergelijke ingrijpende beslissing te kunnen rechtvaardigen. Daarmee is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 2 Wvvgz.

Aan klagster is namens de geneesheer-directeur het formulier “beslissing verlenen verplichte zorg” uitgereikt. Dit formulier voldoet aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 3 Wvvgz.

Omdat het louter een beslissing betreft om klagster op te nemen in een accommodatie is artikel 8:9 lid 4 Wvvgz niet van toepassing.

Het is niet gebleken dat aan klagster beperkingen zijn opgelegd in het contact met de vertegenwoordiger, de inspectie of justitiële autoriteiten. Daarmee is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 5 Wvvgz.

De klachtencommissie is van oordeel dat de beslissing om klagster op te nemen in een accommodatie voldoende zorgvuldig is genomen.

Door klagster is naar voren gebracht dat de gedwongen opname een gevolg is van frustraties van familieleden en ruzies uit het verleden. De klachtencommissie kan deze redenering niet volgen. Uit de aan de klachtencommissie overgelegde stukken maakt de klachtencommissie op dat de familieleden van klagster zich juist zorgen maken over het toestandsbeeld en de situatie van klagster. In de zorgmachtiging wordt melding gemaakt van ernstig nadeel door het bestaan van of het aanzienlijk risico op maatschappelijke teloorgang en de situatie dat betrokkene met haar hinderlijke gedrag agressie van een ander oproept en dat betrokkene op meerdere levensgebieden disfunctioneert.

De klachtencommissie is van oordeel dat bij het nemen van de beslissing om klagster op te nemen in een accommodatie voldaan is aan de daarvoor geldende voorschriften van de Wvggz en dus zorgvuldig tot stand is gekomen.

De klachtencommissie acht de klacht om aan klagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie daarom ongegrond.

- Ten aanzien van de klacht over de beslissing van 22 augustus 2023 om aan klagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie.

In de ten aanzien van klagster verleende zorgmachtiging is opgenomen dat het toedienen van medicatie een vorm van verplichte zorg is die aan klagster kan worden verleend.

De beslissing om aan klagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van de toediening van medicatie dient te voldoen aan het bepaalde in artikel 8:9 van de Wet Verplichte GGZ.

De beslissing om klagster medicatie toe te dienen werd op 22 augustus 2023 genomen door XXXX, psychiater. De beslissing om klagster medicatie toe te dienen werd derhalve genomen door een beroepsbeoefenaar die daartoe bevoegd was.

Aan klagster is een formulier “beslissing verlenen verplichte zorg” uitgereikt. In dit formulier wordt aangegeven dat de zorgverantwoordelijke zich op 22 augustus 2023 op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van klagster. Daarmee is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 Wvggz lid 1 Wvggz.

In het formulier wordt ook de beslissing om klagster medicatie toe te dienen schriftelijk gemotiveerd. De klachtencommissie is van oordeel dat de motivering om klagster medicatie toe te dienen voldoende onderbouwing geeft om een dergelijke ingrijpende beslissing te kunnen rechtvaardigen. Daarmee is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 2 Wvggz.

Aan klagster is namens de geneesheer-directeur het formulier “beslissing verlenen verplichte zorg” uitgereikt. Dit formulier voldoet aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 3 Wvggz.

Omdat het een beslissing betreft om klagster medicatie toe te dienen is artikel 8:9 lid 4 Wvggz van toepassing.

Uit het formulier “beslissing verlenen verplichte zorg” dat aan klagster werd uitgereikt blijkt dat de zorgverantwoordelijke van oordeel was dat klagster niet goed in staat werd geacht tot een redelijke waardering van haar belangen ten aanzien van de verplichte zorg die wordt verleend. Bij klagster is geen ziektebesef aanwezig. De klachtencommissie is van oordeel dat in de periode voorafgaande aan de opname van klagster door een aantal deskundigen is beoordeeld of zij lijdt aan een psychische stoornis. Deze deskundigen kwamen allen tot de conclusie dat dat het geval is. Klagster ontkent ten stelligste dat er bij haar sprake is van een psychische stoornis. De klachtencommissie meent dan ook dat de zorgverantwoordelijke terecht heeft geoordeeld dat bij klagster geen sprake was van ziektebesef en dat zij dus ook niet in staat kon worden geacht tot een redelijke waardering van haar belangen ten aanzien van de aan haar te verlenen verplichte zorg, de toediening van medicatie. Daarmee is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 4 onder a Wvggz.

Uit het aan klagster uitgereikte formulier blijkt dat de zorgverantwoordelijke van oordeel was dat een groot risico op ernstig nadeel zou ontstaan wanneer geen verplichte zorg in de vorm van de toediening van medicatie aan klagster zou worden verleend. Het ernstig nadeel wordt als volgt omschreven; “De verplichte zorg wordt aan u verleend omdat het uitstellen daarvan niet langer verantwoord is voor u of uw omgeving. U heeft de irrealistische overtuiging dat uw familie u treiteren en pesten. Zij zouden dit doen in een poging om u uit de woning weg te jagen of u uit de erfenis te zetten. U gaat maatschappelijk teloor. U heeft geen werk, inkomen, daginvulling en bent voortijdig

gestaakt met uw opleiding geneeskunde. Dit betreft de derde opname in een tijdsbestek van enkele maanden.”

Uit de zorgmachtiging die ten aanzien van klaagster is verleend, blijkt dat er sprake is van ernstig nadeel, door het bestaan van of het aanzienlijk risico op ernstige psychische schade en maatschappelijke teloorgang. Deze beschrijvingen van het ernstig nadeel vallen samen.

In het aan klaagster uitgereikte formulier “beslissing verlenen verplichte zorg” wordt uitvoerig beschreven waarom aan klaagster medicatie moet worden toegediend. De klachtencommissie is van oordeel dat deze beschrijving past binnen de hierboven aangehaalde beschrijvingen van ernstig nadeel. Daarmee is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 4 onder b.

Ten aanzien van de beginselen van doelmatigheid, subsidiariteit, proportionaliteit en veiligheid, waar een beslissing om verplichte zorg te verlenen ook aan moet voldoen, is de klachtencommissie tot het volgende oordeel gekomen.

- Doelmatigheid

Het gekozen middel is conform de multidisciplinaire richtlijn voor antipsychotica. De toediening van het middel haldoldecanaat is bij de behandeling van psychotische stoornissen effectief gebleken en voldoet daarmee aan het beginsel van doelmatigheid. Een eerdere toediening bij klaagster leidde tot een vermindering van de psychotische klachten.

- Subsidiariteit

Een andere behandeling dan medicamenteuze behandeling is niet mogelijk bij klaagster om haar psychotische aandoening te verminderen en zodanig weg te nemen dat zij weer veilig terug kan keren naar de maatschappij zonder dat het risico bestaat dat zij door haar gedrag overlast veroorzaakt en haar woonsituatie onveilig maakt. Klaagster heeft orale medicatie consistent geweigerd.

- Proportionaliteit

De klachtencommissie is van oordeel dat het voordeel voor klaagster van medicamenteuze behandeling groter is dan de nadelen daarvan. De verplichte zorg in de vorm van de toediening van medicatie wordt door de klachtencommissie dan ook proportioneel geacht.

- Veiligheid

Het voorschrijven van haldoldecanaat past binnen de voor de behandeling van psychoses geldende richtlijn. Daarmee staat voor de klachtencommissie vast dat het toedienen van dit middel, in het kader van het verlenen van verplichte zorg, veilig is. Bovendien is de door klaagster beschreven bijwerking van een allergische reactie niet waargenomen.

Het is niet gebleken dat aan klaagster beperkingen zijn opgelegd in het contact met de vertegenwoordiger, de inspectie of justitiële autoriteiten. Daarmee is voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 5 Wvggz.

De klachtencommissie is van oordeel dat bij het nemen van de beslissing van de beslissing van 22 augustus 2023 om klaagster medicatie toe te dienen voldaan is aan de daarvoor geldende voorschriften van de Wvggz en dus zorgvuldig tot stand is gekomen.

De klachtencommissie acht de klacht om aan klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie daarom ongegrond.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over:

- de beslissing van 21 augustus 2023 om aan klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van opname in een accommodatie **ONGEGROND**; en
- de beslissing van 22 augustus 2023 om aan klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie **ONGEGROND**.

De klachtencommissie maakt gebruik van haar bevoegdheid om ambtshalve een beslissing te nemen over het verzoek tot schadevergoeding. Nu de klacht ongegrond is verklaard heeft klaagster geen recht op schadevergoeding en wijst de klachtencommissie dit verzoek af.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 14 september 2023 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXXX, voorzitter, en de leden de heer XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.